

מגילת אסתר

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

לסדר את המגילה

לפניכם רשימת נושאי המגילה בסדר מעורבב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר המגילה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהמגילה.

ד. ביטול גזירת המן

ו. פעולות לביטול הגזירה

ז. ניצחון ישראל על הגויים

מ. משתאות אחשוורוש

ג. המלכת אסתר

ג. הצלחת אחשוורוש עקב מינוי

מרדכי למשנהו

ע. הצלת המלך על ידי מרדכי

ע. מפלת המן

ק. קביעת ימי הפורים לדורות

ר. גזירת המן להשמדת היהודים

פנינים

שם ד' לא מוזכר במגילה, אלא ברמז- ר"ת: "בוא המלך והמן היום", ס"ת: "כי כלתה אליו הרעה", ר"ת למפרע: "היא וכל הנשים יתנו", ס"ת למפרע: "זה איננו שוה לי", ס"ת כללי: "לכדו עוטה ושתי המלכה", "ואמה לקחה מרדכי לו", "ראה כי כלתה אליו". ואף שם אלוקים רמזו- ר"ת כללי: "יכתב להשיב את הספרים מחשבת", "מדיונות המלך אחשוורוש לשלח יד", "מאשר יושיט לו המלך את". ס"ת כללי: "כי רבה היא וכל הנשים". ונוסיף כמה גימטריאות נפלאות: 'אלו שבע נביאות שהיו להם לישראל' = 1845 = 'שרה מרים דבורה חנה אביגיל חולדה אסתר'. 'בגתן ותרש' = 5865 = 'מסריסי המלך מהשומרים על הסף'. 'ויבקשו לשלוח יד' = 454 = 'בכוס יין, שמו בו רעל'. 'מרדכי לא יכרע ולא ישתחוה' = 5800 = 'היה משבט בנימין. זה לא כרע לעשיו בזמנו'. 'ודתיהם שנות מכל עם' = 5845 = 'לא אוכלים ממאכלינו וגם לא מתחתנים בנו'. 'ארור המן' = 502 = 'ברוך מרדכי', וכן בא"ת ב"ש: 'ארור המן' (תגפג ציט) = 595, 'ברוך מרדכי' (שגפל יגקלמ) = 596, סטטיסטית, צירוף שכזה מאד לא שכיח... עוד, בברכת 'הדן את דיננו', רמזו מספר הפעמים שמופיע המן במגילה, 54, כמניין 'דן'. מרדכי מופיע במגילה: 58 פעמים, המן = 54 + זרש = 4, אסתר = 55 + הדסה = 1 + המלכה = 2, 58, ואחשוורוש מופיע בדיוק חצי מ: 58, 29, אולי כרמז לכך שהסכים לוותר על חצי מלכותו. אגב, שרה אמנו (כולל שרי ויסכה) מוזכרת 55 פעמים בתורה כמו אסתר במגילה, והדבר רומז לדברי המדרש: 'רבי עקיבא היה יושב ודורש ונתנמנמו התלמידים, רצה לעוררם, אמר: מה זכתה אסתר למלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה, אלא כך אמר הקב"ה, תבוא אסתר בתה של שרה שחיתה שבע ועשרים ומאה שנה, ותמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה.

"ותשם אסתר את מרדכי על בית המן... הנה בית המן נתתי לאסתר"

כתב רש"י (דברים כה, ט): 'תמחה את זכר עמלק. מאיש ועד אשה, מעולל ועד יונק, משור ועד שה, שלא יהא שם עמלק נזכר אפילו על הבהמה, לומר בהמה זו משל עמלק הייתה'. הרי שיש הקפדה לכלות אף את רכושו של עמלק כדי שלא ייקרא שמו עליו. ויש לבאר אם כן, כיצד קיבלו מרדכי ואסתר במתנה את בית המן העמלקי והרי יש לבער את רכושו מן העולם? ויש לומר: א. זה עצמו שניתן להם בית המן, זה נקרא לבער את בית המן מן העולם. ב. בית המן היה רק שאול לו מנכסי המלך ולא היה בבעלותו. ג. אחרי שתלו את המן בפקודת המלך, כל רכושו הולאם לאוצר המלוכה וכבר בטל שם עמלק ממנו. ד. החיוב למחות את כל רכוש עמלק, יש האומרים שהוא חיוב רק על המלך ולא על כל יחיד ויחיד. ה. אגג וזרעו לא היו עמלקים מצד אימו ולא נאמר בהם דין 'זכר' עמלק. ו. יש להשמיד רק את בעלי החיים מממונו של עמלק ולא את ממונו ורכושו הדומם. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן שבת' תשפ"ב)

שאלה למשתתפי החג

"מי הוא זה ואיזה הוא"

בפרק ג' כתוב: "אם על המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת אלפים ככר כסף אשקול על ידי עשי המלאכה להביא אל גנזי המלך; ויסר המלך את טבעתו מעל ידו ויתנה להמן בן המדתא האגגי צרר היהודים; ויאמר המלך להמן הכסף נתון לך והעם לעשות בו כטוב בעיניך".

ויש לבאר אם כן, כיצד מספר ימים לאחר מכן, לפתע אחשוורוש אינו זוכר דבר מכל עניין זה, מופתע ונרגז לגלות שהמן תיכנן להשמיד את כל היהודים?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן החג. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובלי"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

קבלת התורה מאהבה!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:

052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.

זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. המלך והמלכה
- ב. שנים משבעת סריסי המלך
- ג. "ופרשת ___ מרדכי אשר ___ המלך"
- ד. "יצא ___ מלכות מלפניו ויכתב ב ___"
- ה. מספר זה קראו לפני אחשוורוש כששנתו נדדה
- ו. המלכה הראשונה, שלהתייצב מיאנה
- ז. משבעת סריסי המלך
- ח. זכור לטוב
- ט. אסתר הייתה -
- י. "___ העיתים... דת ודין"
- כ. "והשתיה ___ אין אונס"
- ל. "ביום השביעי כטוב ___ המלך ביין"
- מ. שם נוסף להמן
- נ. "ויאמרו ___ המלך משרתיו יבקשו למלך ___"
- ס. "וישלח ___ אל כל מדינות המלך"
- ע. "ויבוקש הדבר וימצא ויתלו שניהם ___"
- פ. גורל
- צ. "והעיר שושן ___ ושמחה"
- ק. "___ ו ___ היהודים עליהם ועל זרעם"
- ר. "___ והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר"
- ש. "___ ועשרים ומאה מדינה"
- ת. "בלבוש מלכות ___ וחור... ו ___ בוץ וארגמן"

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. שבעה מבני המן, שנתלו כמוותו כמובן
- ב. "___ הדבר בעיני המלך"
- ג. מאבות אבותיו של המן, ועליו שאל היה רחמן
- ד. נפל על כל העמים, מפני היהודים
- ה. שני דברים שאחשוורוש עשה
- ו. מדינה המוזכרת במגילה
- ז. מסריסי המלך
- ח. כך יצא המן מהמשתה הראשון של אסתר
- ט. מכליו של המלך אחשוורוש
- י. "חיל פרס ___"
- ך. העביר הודעות בין אסתר והמן (וי"א שזהו דניאל)
- ל. אביה של אסתר
- ם. אסתר ציוותה על שלושה ימים כאלו
- ן. עיר הבירה, שם עיקר הנס ארע
- ס. אחשוורוש שם אותו על הארץ ואיי הים
- ע. מרדכי לא קם ולא ___ מפני המן
- ף. לאחר שהרכיב את מרדכי, המן ___ אל ביתו
- ץ. אחד מלבושי מרדכי
- ק. בלבוש בזה אין לבוא לפני שער המלך
- ר. "איש ___ ואויב המן הרע הזה"
- ש. אשתו של המן
- ת. כינוי נוסף למגילה

כתרומו

כל פרשה נקראת על שם פרשתה. אונקלוס נקראת על שם פרשתה. והפסוק, מילה מהתקבוצת של המילה.

"מי הוא זה ואי זה הוא" (ז,ה) = "גברא חציפא". התואר העברי 'חצוף' המתאר אדם המתנהג בחוסר כבוד ובהתרסה.

סן המדרש

כיון שראה אותו רשע שאין הגורל נופל בו בימים, חזר לחדשים. התחיל בחודש ניסן, ועלה בו זכות פסח. באייר, זכות פסח קטן וזכות המן שניתן להם לישראל בט"ו בו. בסיון, זכות התורה. בתמוז, זכות הארץ, ועוד למה לא עלה הגורל בתמוז ואב, שאמרו לפני הקב"ה, רבש"ע, דיינו פרענות שארעו בנו לבניך, בתמוז חמישה ובאב חמישה. עלה אלול, זכות השלמת החומה של ירושלים שבו נשלמה, וגם זכות מעשר בהמה, עלה בתשרי, זכות שופר וכיפור ורגלים. עלה במרחשון, זכות שרה אמנו שבו מתה. כסלו, זכות חנוכה. עלה טבת, זכות עזרא. עלה שבט, זכות אנשי כנסת הגדולה. עלה ראש חודש אדר, ולא מצא בו שום זכות. התחיל הרשע לשמוח, חזר ובדק במזלות, טלה, זכות קרבן פסח. שור, נמצא זכות יוסף שנקרא שור, וזכות קרבן שנאמר: 'שור או כשב או עז כי יולד'. תאומים נמצא בו זכות פרץ וזרח. אריה, זכות דניאל משבט יהודה הנקרא אריה. בתולה, זכות חנניה מישאל ועזריה שלא שינו אלקיהם ודתותיהם והחזיקו ביהדותם. מאזנים, זה איוב, שנאמר: 'לו שקול ישקל כעשי'. עקרב, זה יחזקאל, שנאמר: 'אל עקרבים אתה יושב'. קשת, זה יוסף, שנאמר בו: 'ותשב באיתן קשתו'. גדי, זה יעקב, שנאמר: 'את עורת גדיי העזים'. דלי, זה משה, שנאמר: 'גם דלה דלה לנו'. בא לו מזל דגים שהוא משמש בחודש אדר, ולא נמצא לו זכות, ושמח מיד ואמר אדר אין לו זכות, ומזלו אין לו זכות, ולא עוד אלא שבאדר מת משה רבן. והוא לא ידע שבז' באדר מת משה ובז' באדר נולד משה, ואמר: כשם שהדגים בולעים כך אני בולע אותם. אמר לו הקב"ה, רשע, דגים פעמים נבלעים ופעמים בולעים, ועכשיו אותו האיש נבלע מן הבולעים. (ע"פ אסתר רבה)

מילה במילה

בבגדים צבעוניים נמנה,
וסב של חכם היה,
הוא אף אחד מחמישה,
שלא נפלו מהם לגומה.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה במגילה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

ושפני טמוני חול

איזו מגילה יחיד יוצא בה ידי חובתו אך לא רבים?

"ואת ויזתא"

ויזתא הוא האחרון ברשימת עשרת בני המן. ויש פירושים שונים לפירוש שמו: יש שאמרו שהכוונה ל'בן זקונים' כפי שהמילים: 'ואיו-זאתא' בהודית פירושו בן זקונים. חוקרים אחרים טענו שפירוש שמו בפרסית עתיקה, הוא: 'נולד טוב יותר'. ובספר קדמוניות מובאים פירושים רבים לשמות המוזכרים במגילה, ושם כתוב שפירוש השם ויזתא הוא: "הנברא על ידי הכל יכול". (מלוקט) נוסף, שישנה מחלוקת בין התרגום ראשון לתרגום שני (לשיטת התוספות) האם ויזתא נתלה הנמוך ביותר על העץ, מתחת לאביו ואחיו, או שמא נתלה הגבוה ביותר מבין אחיו.

שעשועי דאורייתא

"הוא אחשוורוש המולך מהודו ועד מוש"

חוץ מאחשוורוש, אלו מלכים נוספים שלטו בכל העולם?

מצאו נא במגילה:

1. הפסוק הארוך ביותר בתנ"ך! (43 מילים!)
2. שני מלכים בפסוק אחד ששניהם אינם אחשוורוש.
3. שבע מילים רצופות שמופיעה בהן האות מ'. (2)
4. משפט בן שש מילים שמופיע פעמיים.
5. 11 אותיות שאינם פותחות שום פסוק במגילה!
6. ארבע מילים רצופות שמסתיימות באות א'.
7. שם של אחד מסימני ליל הסדר.
8. 5 לשונות שונים של דיבור בפרק אחד?
9. 4 מילים רצופות שמופיעות אף בתורה. (2 תשובות)

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן המגילה שנפלו בו שיבושים, התשכילו להבין מהם?

1. **"כי אם החרש תחרישי בעת הזאת רוח והצלה יעמדו ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו ומי יודע אם לא לעת הזאת הגעת למלכות"**
2. **"וילך מרדכי ויעש ככל אשר צותה עליו אסתר"**

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: איזה קטע בתפילה מורכב מפסוקים מארבעה פרקי תהילים שונים? - אשרי. **לסדר את המגילה** - "מנער ועד זקן". **חידון א' ת'** - אחשוורוש אסתר, בזתא בגתא, גדלת גדלו, דבר דתי, הזיכרונות, ושתי, זתר, חרבונה, טובת מראה, יודעי, כדת, לב, ממוכן, נערי נעורות, ספרים, על עץ, פור, צהלה, קימו קבלו, רוח, שבע, תכלת תכריך. **חידון א' ת' הפוך** - גיא, פרשנדתא אספתא פורתא אדליא ארידתא פרמשתא ויזתא, וייטב, אגג, פחד, משתה הנחה, הודו, שעשגזו, שמח, שרביט, ומדי, התך, אביחיל, צום, שושן, מס, זע, נדחף, בוץ, שק, צר, זרש, אגרת (הפורים). **שעשועי דאורייתא** - אחאב, ונבוכדנאצר. (ושלמה ואלכסנדר מוקדון) (גמרא ותוספות מגילה יא) 1. פרק ח' פסוק ט': "ויקראו ספרי המלך בעת ההיא בחדש השלישי הוא חודש סיון בשלושה ועשרים בו ויכתב ככל אשר צוה מרדכי אל היהודים ואל האחשדרפנים והפחות ושרי המדינות אשר מהדו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה מדינה ומדינה ככתבה ועם ועם כלשנו ואל היהודים ככתבם וכלשונם". (יש פרק שלם יותר קצר מהפסוק הזה: "הללו את ד' כל גויים") 2. יכניה מלך יהודה ונבוכדנצר מלך בבל. 3. 'מים רבים שמונים ומאת יום ובמלאות הימים', 'נבעת מלפני המלך והמלכה והמלך קם בחמתו ממשתה היין'. 4. "ותרש שני סריסי המלך משמרי הסף". 5. ד, ז, ח, ט, י, מ, ס, צ, ש, ת. 6. "בזתא חרבונא בגתא ואבגתא". 7. "כרפס". 8. בפרק ו': "ויאמר", "דברת", "הגיד", "ויספר", "וקראו". 9. "כי כן ימלאו ימי" (בראשית נג; אסתר ב, יב), "ככה יעשה לאיש אשר" (דברים כה, ט; אסתר ו, ט יא). **מילה בפרשה ויקרא** - כרמל. כתוב בפסוק: "באש גרש כרמל". "מיד לפניו עומד טעם", לפני המילה 'כרמל' כתוב: 'גרש' - שהוא אחד מטעמי המקרא, 'ולפניו בו נענה נביא שם' לפני גרש כתוב 'באש' - שבו נענה הנביא אליהו בהר הכרמל. "מלשון כרית מלאה נוצות, וכך גם נקראות המלילות" - נצטט את דברי רש"י: "בעוד הכר מלא שהתבואה לחה ומלאה בקשין שלה ועל כן נקראים המלילות כרמל". **שמונות במגילה** - 1. "ביתן המלך" 2. "הרצים יצאו דחופים" 3. "ביזיון וקצף" 4. "מתנות לאביונים" 5. "לב המלך" 6. "זנוח" 7. "איש צר" 8. "עם ולשון" 9. "מהודו ועד כוש" 10. "אם על המלך טוב" 11. "משומרי הסף" 12. "וחמתו בערה בו" ו"ימלא המן חמה" 13. "חצי המלכות" 14. "גלילי כסף" 15. "וסוס.. ואשר ניתן כתר" 16. "הדסה" 17. "כרעים ומשתחוים" 18. "צרר היהודים" (ג, י) 19. "ואיש לא עמד בפניהם" 20. "לכבוש את המלכה" 21. "את שרביט הזהב" 22. "הדבר (דוור) יצא מפי המלך" 23. "ועל הפחות". **שאלה לשלוח השבת תצוה** - שאלנו: בגמרא (חולין קלח). מבואר שכיפה של צמר הייתה מונחת בראשו של כהן גדול ועליה הציץ נתון, לקיים מה שנאמר: "ושמת אותו על פתיל תכלת". ויש לבאר עניין זה, הלא לכאורה תחשב כיפה זו לבגד נוסף ויש איסור לייתר בגדים נוספים על בגדי הכהנים, ובכל אופן יש לומר שזו חציצה בין ראש הכהן לבין הציץ והמצנפת? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. אמנם, לא לבש בשעת עבודה. 2. היה נחשב כחלק מהפתיל תכלת של הציץ. 3. כיפת צמר זו היא המצנפת שעליו דיברה תורה. (מזרחי) 4. הגמרא היא לפי השיטה שפחות מג' אצבעות על ג' אצבעות לא נחשב בגד לעניין ייתור בגדים, והכיפה הייתה קטנה. (ע"פ צפנת פענח) 5. זה לא ייתור בגדים כי זה חלק מצורך הציץ. (מלבי"ם)

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהמגילה ומושגי החג.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדיגש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות במגילה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
צלילים בטונים נמוכים - 'מפני
שהקול נמוך' (רש"י א,א)